

Briselē, 28.6.2013
COM(2013) 482 final

2013/0225 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

**ar ko dalībvalstis tiek pilnvarotas Eiropas Savienības interesēs ratificēt Ieroču
tirdzniecības līgumu**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1.1. Ievads

Ar 2006. gadā pieņemto ANO Rezolūciju 61/89 tika aizsākts process, lai izstrādātu līgumu par parasto ieroču starptautiskās tirdzniecības regulēšanu, sauktu arī par Ieroču tirdzniecības līgumu (ITL). Mērķis bija panākt, lai tiktu noslēgts tāds juridiski saistošs līgums, kurš, nosakot augstus kopējus starptautiskos standartus attiecībā uz ieroču importēšanu, eksportēšanu un pārvadājumiem, padarītu atbildīgāku likumīgo tirdzniecību ar parastajiem ieročiem.

2007. un 2009. gadā tika veikti intensīvi sagatavošanās darbi, un no 2012. gada 2. līdz 27. jūlijam Ņujorkā notika pirmā ANO konference par ITL. Lai gan šajā konferencē netika panākta vienprātība, tās laikā tika sagatavots pirmais līguma projekts.

Pēdējā ANO konferencē, kas notika 2013. gada martā, minētais līguma projekts tika pārskatīts, tomēr vienprātību joprojām neizdevās panākt, jo trīs valstis noraidīja priekšsēdētāja priekšlikumu. Ar kvalificētu balsu vairākumu līgums visbeidzot tika pieņemts 2013. gada 2. aprīlī. Vairums ANO dalībvalstu piekrita tam, ka par datumu, kad līgums kļūst pieejams parakstīšanai, tiek noteikts 2013. gada 3. jūnijs.

1.2. ES kompetence

Saskaņā ar noteikumiem par ārējo kompetenci, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 3. pantā, ITL ietver jautājumus, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē.

ITL cita starpā ir paredzēti pasākumi (piemēram, importa un eksporta kontrole), uz ko attiecas Savienības kopējā tirdzniecības politika. Šeit ITL skar tādas Savienības tiesību jomas, kurās regulējums jau ir augsti attīstīts. Turklāt būtiski ir arī šādi sekundārie ES tiesību akti, kas attiecas uz iekšējo tirgu: a) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Direktīva 2009/43/EK, ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem, b) Padomes 1991. gada 18. jūnija Direktīva 91/477/EEK par ieroču iegādes un glabāšanas kontroli, c) Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 14. marta Regula (ES) Nr. 258/2012, ar kuru īsteno 10. pantu Apvienoto Nāciju Organizācijas Protokolā par šaujamieroču, to detaļu, sastāvdaļu un munīcijas nelikumīgu ražošanu un tirdzniecību, kas pievienots Konvencijai pret transnacionālo organizēto noziedzību (ANO Šaujamieroču protokols), un ievieš eksporta atļauju, kā arī importa un tranzīta pasākumus šaujamieročiem, to detaļām, sastāvdaļām un munīcijai.

Tā kā ITL ietver jautājumus, kas ir ES ekskluzīvā kompetencē, dalībvalstis nav tiesīgas patstāvīgi lemt par šā līguma parakstīšanu un ratificēšanu. To drīkst darīt tikai Savienības interesēs un pēc tam, kad pēc Komisijas priekšlikuma no Padomes saņemts pilnvarojums.

1.3. Sīkāka informācija par ITL un tā darbības joma

ITL mērķis ir veicināt mieru, drošību un stabilitāti starptautiskā un reģionālā mērogā, šajā nolūkā regulējot parasto ieroču starptautisko tirdzniecību un izskaužot ieroču nelikumīgu tirdzniecību. ITL ir noteikti standarti attiecībā uz parasto ieroču pārvadājumiem, kā arī noteikts, ka līguma dalībvalstīm jāpārskata visa veida ieroču eksports, lai nodrošinātu, ka parastie ieroči un munīcija cita starpā netiek izmantoti cilvēktiesību pārkāpumos, terorismā un humanitāro tiesību pārkāpumos.

ITL paredzēta ieroču pārvadājumu izvērtēšana un pasākumi, lai nepieļautu parasto ieroču „noklīšanu” starp importētājvalstīm un eksportētājvalstīm. Turklāt šis līgums uzlabo ieroču tirdzniecības pārredzamību, nosakot par pienākumu veikt uzskaitvedību un ziņot sekretariātam un citām līguma dalībvalstīm. ITL noteikumi attiecas uz šādu kategoriju parastajiem ieročiem: kaujas tanki, bruņutanku tehnika, lielkalibra artilērijas sistēmas, kaujas lidaparāti, triecienhelikopteri, karakuģi, raķetes un raķešu starta iekārtas, strēlnieku ieroči un vieglie ieroči. Līgums attiecas arī uz attiecīgo munīciju / bruņojumu un detaļām un sastāvdaļām.

1.4. Ietekme uz ES tiesību aktu kopumu

ITL var ietekmēt vai mainīt Eiropas Savienības pieņemto kopīgo noteikumu darbības jomu. Tāpēc Padome pielikumā savam Lēmumam .../2013, ar ko Komisiju pilnvaro risināt sarunas par ITL jautājumos, kuri ir Savienības ekskluzīvā kompetencē, ir noteikusi šādas sarunu norādes.

- (1) Ieroču tirdzniecības līgums neietver noteikumus, kas dalībvalstīm liegtu piemērot:
 - (a) Padomes 1991. gada 18. jūnija Direktīvu 91/477/EEK par ieroču iegādes un glabāšanas kontroli, ar grozījumiem;
 - (b) Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvu 93/15/EEK par noteikumu saskaņošanu attiecībā uz civilām vajadzībām paredzēto sprāgstvielu laišanu tirgū un pārraudzību, ar grozījumiem;
 - (c) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Direktīvu 2009/43/EK, ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem, ar grozījumiem.
- (2) Ieroču tirdzniecības līgumā neiekļauj noteikumus, kas ierobežo preču, pakalpojumu un kapitāla brīvu apriti un personu brīvu pārvietošanos Savienības iekšējā tirgū, ja vien šāds ierobežojums nav īpaši pamatots ar LESD 36. pantu, 45. panta 3. punktu, 52. panta 1. punktu, 65. pantu vai 346. pantu.
- (3) Visi līgumā paredzētie pasākumi, kas ierobežo eksportu vai importu no Savienības vai uz to, vai tranzītu caur Savienības teritoriju, ir saderīgi ar piemērojamām Savienības tiesību normām, tostarp jo īpaši:
 - (a) Padomes 2009. gada 26. februāra Regulu (EK) Nr. 260/2009 par kopējiem importa noteikumiem;
 - (b) Padomes 2009. gada 19. oktobra Regulu (EK) Nr. 1061/2009, ar ko nosaka kopīgus eksporta noteikumus;
 - (c) Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 14. marta Regulu (ES) Nr. 258/2012, ar kuru īsteno 10. pantu Apvienoto Nāciju Organizācijas Protokolā par šaujamieroču, to detaļu, sastāvdaļu un munīcijas nelikumīgu ražošanu un tirdzniecību, kas pievienots Konvencijai pret transnacionālo organizēto noziedzību (ANO Šaujamieroču protokols), un ievieš eksporta atļauju, kā arī importa un tranzīta pasākumus šaujamieročiem, to detaļām, sastāvdaļām un munīcijai; un
 - (d) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Direktīvu 2009/43/EK, ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem, ar grozījumiem.

Šie dažādie Eiropas Savienības tiesību akti ir daļa no ES tiesību aktu kopuma, tāpēc ir svarīgi, lai par tiem nerastos šaubas, pieņemot ITL. Tā kā līgumā nav RIO klauzulas, ir īpaši svarīgi nodrošināt iekšējā tirgus tiesību aktu aizsargāšanu.

Tāpēc saskaņā ar Padomes sarunu norādēm attiecībā uz šiem jautājumiem tika veikta sīka analīze un tika secināts, ka ITL noteikumi (6., 7., 9. un 26. pants) nodrošina ITL saderību ar ES tiesību aktu kopumu. Jebkurā gadījumā visas iespējamās saderības problēmas var risināt, izmantojot 26. panta 1. punktu. Minētajā pantā paredzēts, ka līguma īstenošana neskar līguma dalībvalstu pienākumus attiecībā uz esošiem vai turpmākiem starptautiskiem nolīgumiem, kuru līgumslēdzējas puses tās ir, ja šādi pienākumi ir atbilstīgi šim līgumam.

Eiropas Savienība nevar kļūt par ITL līgumslēdzēju pusi, jo pašreizējā līguma redakcija paredz, ka līguma puses var būt tikai valstis. Tomēr ITL vēlāk ir iespējams grozīt, un Eiropas Savienība var kļūt par ITL līgumslēdzēju pusi, ja par to ar trīs ceturtdaļu balsu vairākumu nobalso līguma dalībvalstis.

1.5. Līguma ratificēšana

Eiropas Savienība kā valstu apvienība nevar ratificēt ITL. Tomēr, tā kā ITL daļēji ir Savienības ekskluzīvā kompetencē un daļēji dalībvalstu kompetencē, Savienības iestādēm un dalībvalstīm jāveic visi pasākumi, lai sadarbotos ITL ratificēšanā un lai nodrošinātu, ka tiek īstenotas saistības, ko uzliek līguma parakstīšana.

Ņemot vērā dalībvalstu nolūku 2013. gada 3. jūnijā parakstīt ITL, Komisija noteica par prioritāti tāda Padomes lēmuma sagatavošanu un pieņemšanu, ar ko dalībvalstis pilnvaro parakstīt ITL attiecībā uz jautājumiem, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē. Padome, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, pieņēma šādu lēmumu 2013. gada 27. maijā, un tas nozīmē, ka pēc ITL parakstīšanas dalībvalsts var paziņot, ka tā pagaidu kārtībā līdz ITL spēkā stāšanās dienai piemēros tā 6. un 7. pantu. Šāda iespēja paziņot par pagaidu piemērošanu paliek spēkā ratifikācijas posmā tām ES dalībvalstīm, kas, parakstot ITL, nav paziņojušas par pagaidu piemērošanu. Lai atbalstītu ITL ātru īstenošanu, Komisija kā nākamo soli piedāvā jaunu Padomes lēmumu, ar kuru dalībvalstīm atļauj ratificēt līgumu attiecībā uz jautājumiem, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē. Pirms šo lēmumu var apstiprināt Padome, tam ir vajadzīga Eiropas Parlamenta piekrišana.

1.6. Nobeigums

Ir ļoti svarīgi novērst parasto ieroču neregulētu tirdzniecību starptautiskā līmenī un palīdzēt īstenot miera veidošanas un humanitārus pasākumus. Ar ITL, kurā noteikti kopīgi juridiski saistoši standarti attiecībā uz parasto ieroču importu, eksportu un pārvadājumiem, ieroču tirdzniecība tiek padarīta atbildīgāka un pārredzamāka, un tas ir mērķis, uz kura sasniegšanu tiecas gan Eiropas Parlaments, gan Padome, gan Komisija. Ieroču tirdzniecības līgumam ir potenciāls stiprināt mieru starptautiskā līmenī un drošību pasaules līmenī. Nelegāla vai slikti regulēta parasto ieroču tirdzniecība ir nāvējoša – ik gadu bruņotas vardarbības rezultātā iet bojā vairāk nekā 740 000 vīriešu, sieviešu un bērnu. Minēto iemeslu dēļ ir ārkārtīgi svarīgi, lai ITL drīz stātos spēkā, un tāpēc ir būtiski, lai dalībvalstis pēc iespējas drīz šo līgumu ratificētu.

2. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

Neattiecas.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

1. pants

Tā kā ES nevar kļūt par līgumslēdzēju pusi, ar šo pantu dalībvalstis tiek pilnvarotas ratificēt attiecīgo līgumu attiecībā uz jautājumiem, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē.

2. pants

Šā lēmuma mērķis ir pilnvarot dalībvalstis uzņemties līguma saistības attiecībā uz jautājumiem, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē, un līdz ar to šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Nav.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko dalībvalstis tiek pilnvarotas Eiropas Savienības interesēs ratificēt Ieroču tirdzniecības līgumu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. pantu un 207. panta 3. punktu saistībā ar 218. panta 6. punkta a) apakšpunkta v) punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta piekrišanu¹,

tā kā:

- (1) Padome 2013. gada 11. martā pilnvaroja Komisiju risināt sarunas par Ieroču tirdzniecības līgumu Apvienoto Nāciju Organizācijā jautājumos, kuri ir ekskluzīvā Savienības kompetencē.
- (2) Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālā asambleja 2013. gada 2. aprīlī pieņēma Ieroču tirdzniecības līguma² tekstu. Ģenerālā asambleja arī lūdza ģenerālsekretāru kā Līguma depozitāru 2013. gada 3. jūnijā sākt tā parakstīšanas procesu un aicināja visas valstis apsvērt tā parakstīšanu un pēc tam, atkarībā no to attiecīgajiem konstitucionālajiem procesiem, pēc iespējas drīzāk kļūt par līguma pusēm.
- (3) Šā līguma mērķis ir iedibināt visaugstākos iespējamos kopīgos starptautiskos standartus, lai reglamentētu parasto ieroču starptautisko tirdzniecību vai uzlabotu tās regulējumu, novērst un izskaust parasto ieroču nelegālo tirdzniecību un novērst to novirzīšanu. Dalībvalstis ir paidušas apmierinātību ar sarunu rezultātiem un vēlmi bez kavēšanās parakstīt un ratificēt līgumu.
- (4) Daži Līguma noteikumi attiecas uz jautājumiem, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē, jo tie ir kopējās tirdzniecības politikas darbības jomā vai ietekmē iekšējā tirgus noteikumus par parasto ieroču un sprāgstvielu nodošanu.
- (5) Eiropas Savienība nevar parakstīt un ratificēt līgumu, jo līguma puses var būt tikai valstis.
- (6) Padome, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, 2013. gada 27. maijā pieņēma Lēmumu, ar ko dalībvalstis tiek pilnvarotas Eiropas Savienības interesēs parakstīt Ieroču tirdzniecības līgumu.
- (7) Tādēļ saskaņā ar LESD 2. panta 1. punktu attiecībā uz jautājumiem, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē, Padomei būtu arī jāpilnvaro dalībvalstis ratificēt līgumu Savienības interesēs,

¹ OV C [...], [...], [...]. lpp.

² A/CONF.217/2013/L.3.

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Attiecībā uz jautājumiem, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē, dalībvalstis ar šo tiek pilnvarotas Savienības interesēs ratificēt Ieroču tirdzniecības līgumu.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*